

ČESKÁ REPUBLIKA
POMÁHÁ

Společné evaluace v rozvojové spolupráci obecně i ve zkušenosti ČR

*Mgr. Milan Konrád
MZV ČR, odbor rozvojové spolupráce a
humanitární pomoci*

Společné evaluace v rozvojové spolupráci - obecně

- společně řízená evaluace (*joint evaluation*) významným trendem v rozvojových politikách velkých donorů (starší čl.státy EU, Evropská komise, Světová banka, agencie/programy systému OSN, ad.)
- v souladu s principy Pařížské deklarace a návazných dokumentů k efektivnosti pomoci

Společné evaluace v rámci efektivnosti pomoci

- princip **harmonizace** donorů zahrnuje i společné evaluace, resp. jejich koordinované plánování a společné mise do partnerských zemí
- cílem mj. ulehčit přetížení institucí partnerských zemí misemi a rozhovory podobného typu od různých donorů
- cílem také provázání strategií k vytvoření **synergických efektů** – vedoucí k dalšímu **podpoření výsledků**
- optimálně znamená pro donory také jistou úsporu nákladů na vyhodnocení

Společné evaluace v rámci OSN

- agencie a programy OSN usilují o zvýšení míry řešení evaluací společně
- v prvním kroku cílem společné evaluace národních kanceláří OSN v dané rozvojové zemi (vazba na proces *Delivering as One*)
- návaznou ambicí dohodnout se na evaluaci v širším spektru významných donorů v dané zemi

Společné evaluace v rámci EU

- evaluace zpravidla koordinované několika členskými státy (ČS) a Evropskou komisí
- jeden z aktérů je vždy určen vedoucím (koordinátorem) evaluace a zároveň zadavatelem při kontrahování expertů/ firem
- podílení se na nákladech na evaluaci je vždy dohodnuto předem podle specifického kontextu
- v případě účasti Komise nejsou náklady rovnoměrně sdílené: legislativa EU neumožňuje převod prostředků EK - ČS

Společné evaluace v rámci EU

- zaměřením aktuálně řešených evaluací v rozvojové spolupráci EU je také **evaluace rozpočtové podpory**
- jde o metodologicky, časově i finančně vysoce náročné evaluace
- volba společné evaluace se ovšem nabízí jak z povahy rozpočtové podpory (více aktérů EU přispívá do 1 státního rozpočtu rozvojové země); tak kvůli náročnosti vyhodnocení

Společné programování pomoci EU

- proces začne po roce 2013
- **vytvoření společného programového dokumentu EU** pro danou partnerskou zemi („EU Joint Country Strategy Paper“)
- přizpůsobení národnímu rozvojovému plánu partnerské země
- proces přípravy společného dokumentu EU v partnerské zemi – účast ZÚ
- nové elementy: sektorová dělba práce dárců vč. určení vedoucích dárců, indikativní finanční alokace na jednotlivé sektory
- potřebná opatření na straně EU a ČS:
 - přizpůsobení interních programovacích procesů
 - flexibilita financování
 - volnější vazba mezi financováním a programem

Společné programování pomoci EU a evaluace

- paralelně aktuální trend prosazování **společného programování pomoci EU** (tzn. EK a ČS dohromady, podle přítomnosti donorů v dané partnerské zemi)
- po uplynutí společně programovaného období rozvojových intervencí EU bude možné přistoupit ke společné evaluaci (v řadě partnerských zemí)
- tato perspektiva však zatím není aktuální

Evaluace v rozvojové spolupráci ČR – s UNDP, 2011

- vybrány 1-3 tématicky příbuzné projekty na evaluaci
- ETIOPIE: vzdělávání
- MONGOLSKO: průmysl, energetika
- **BOSNA a HERCEGOVINA: průmysl, životní prostředí: evaluace koncipována jako společná se Slovenskem**
- SRBSKO: životní prostředí
- MOLDAVSKO: sociální služby, vzdělávání
- ČR: zvyšování povědomí veřejnosti o rozvojové problematice

Společná evaluace se Slovenskem – UNDP, 2011

- Bosna a Hercegovina, oblasti životního prostředí, těžby a prevence přírodních katastrof
- Vzhledem k odlišnému finančnímu rozsahu vybrány 2 projekty CZ, 3 projekty SK.
- Navzdory snaze o nalezení průniku projektů zůstaly výrazné odlišnosti zaměření. Evaluační procesy tak byly vedeny do značné míry paralelně (2 týmy expertů tvořily 1 řešitelský tým vůči zadavateli – UNDP Bratislava).
- Kontrakční stránka dramaticky usnadněna existencí CZ a SK svěřeneckých fondů při UNDP (tzn. prostředky pouze sloučeny ze dvou zdrojů financování v UNDP).

Evaluace v rozvojové spolupráci ČR – 2012

- Plán zahrnuje 6 evaluací, avšak **bez vyhodnocení společných**
- PALESTINSKÁ ÚZEMÍ: energetika
- MONGOLSKO: sociální služby, sociální práce
- BOSNA a HERCEGOVINA: hromadná doprava
- GRUZIE: drobné podnikání / zemědělství
- MOLDAVSKO: voda a sanitace / životní prostředí
- ČR: globální rozvojové vzdělávání

Výzvy a omezení společných evaluací v ZRS ČR

- Společná evaluace má reálný smysl pouze při dostatečné podobnosti hodnocených rozvojových intervencí (teritoriální, sektorové).
- Zároveň je předpokladem hodnocení stejné modality/modalit (tj. nevyhodnocovat zároveň projekty a rozpočtovou podporu).
- Při plánování vyhodnocení se Slovenskem bylo až nečekaně obtížné překryv najít (navzdory převážné shodě v teritoriálních prioritách ZRS obou zemí).

Výzvy a omezení společných evaluací v ZRS ČR

- Dalším zdrojem limitů či překážek je kontraktační stránka:
 - dle jakého klíče sdílet náklady na evaluaci
 - jakým způsobem kontrahovat experty
 - jak sdílet finanční prostředky pro zadání zakázky
 - jak sdílet odpovědnost za proces vyhodnocení a umožnit dostatečný dohled všech čl. států nad ním